

Rapport

Rapport over een klacht van de heer A. uit Gorinchem over de beheerder van het regionale politiekorps Zuid-Holland-Zuid te Dordrecht.

Datum: 17 maart 2011

Rapportnummer: 2011/098

Klacht

1. Verzoeker klaagt erover dat hij op 17 juli 2009, terwijl hij op straat met twee kennissen stond te praten door twee functionarissen van het regionale politiekorps Zuid-Holland-Zuid werd toegesproken met de woorden:

"Wegwezen hier, doorlopen en moven! Moven nu! Opzouten!"

2. Voorts klaagt hij erover dat hij pas achteraf kreeg te horen dat hij moest doorlopen in verband met een ter plaatse geldend samenscholingsverbod.

RAPPORT EN BEOORDELING

Bevindingen

1. Verzoeker had op 17 juli 2009 aan het eind van de middag een Turkse pizza gekocht en liep die op straat te eten toen hij twee kennissen tegenkwam met wie hij in gesprek raakte. Op enig moment werd verzoeker vanuit een surveillanceauto door twee politiefunctionarissen aangesproken met de mededeling dat zij niet op één plaats mochten blijven staan, maar dat zij zich moesten verwijderen en verspreiden en vooral in beweging moesten blijven, aldus de korpsbeheerder. Het aanspreken hield volgens de korpsbeheerder verband met regelmatig voorkomende overlast en intimidatie van winkelend publiek in en bij het winkelcentrum aan de Koningin Wilhelminalaan te Gorinchem. Hiertoe was door de Gemeente Gorinchem in samenspraak met het Openbaar Ministerie, de politie en een aantal maatschappelijke organisaties beleid ontwikkeld (het Operationeel inzetplan Haarwijk) waarbij overlastgevende hangjongeren in de wijk Haarwijk direct werden aangesproken. Verzoeker maakte volgens de korpsbeheerder deel uit van een groep van tien jongeren. Verzoeker stelt zelf dat hij geen deel van die groep uitmaakte, dat die groep zo'n zes meter van hem was verwijderd, dat hij met twee kennissen stond te praten en dat hij werd aangesproken met de woorden: "Wegwezen hier, doorlopen en moven! Moven nu! Opzouten!" Naar zijn zeggen vroeg verzoeker vervolgens waarom hij moest 'moven', maar hij kreeg op die vraag geen uitleg. Volgens de korpsbeheerder staat niet vast wat er nu precies tegen verzoeker is gezegd. Omdat verzoeker niet direct gehoor gaf aan de oproep en de rest van de groep wel, had één van de politiefunctionarissen aan verzoeker willen uitleggen waarom ook hij zich moest verwijderen. Dit kwam er echter niet van omdat verzoeker uit zichzelf wegliep waarbij hij zoiets riep als "(Vuile) Gek!". In verband daarmee werd hij aangehouden voor het beledigen van een ambtenaar in functie: later kreeg hij hiervoor van de officier van justitie een transactievoorstel (€ 500,00). Dit bedrag heeft verzoeker voldaan.

2. Verzoeker had volgens de korpsbeheerder moeten doorlopen omdat er in verband met het anti-overlastbeleid werd gehandhaafd op grond van een samenscholingsverbod. Dit verbod is vastgelegd in artikel 2:1 van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van de

Gemeente Gorinchem (zie Achtergrond, onder 1.). Verzoeker heeft de indruk dat het samenscholingsverbod er later bij is gezocht. Naar eigen zeggen vernam hij pas uit de klachtafhandelingsbrief van de korpsbeheerder van 25 januari 2010 dat het aanspreken van hem op straat daarmee verband hield. Verzoeker was bekend met de problemen in de wijk Haarwijk en dat die problemen werden veroorzaakt door (voornamelijk Marokkaanse) jongeren. Er was volgens hem geen sprake van een overtreding van het samenscholingsverbod aangezien er in het geheel geen sprake was van een (dreigende) verstoring van de openbare orde. Ten slotte heeft hij aangevoerd dat er geen aanleiding was om hem aan te spreken: de overlast werd voornamelijk veroorzaakt door Marokkaanse jongeren in de leeftijd van 14 tot 20 jaar, hij was ten tijde van het voorval 25 jaar. Daarbij komt dat verzoeker naar eigen zeggen niet tot die groep behoort die bijeenkomt in Café 'De Haarwijk' of in het wijkgebouw 'De Haarhorst'. Verzoeker geeft tevens aan al zes jaar niet meer in de Haarwijk te wonen en daar enkel te komen wanneer hij op bezoek is bij zijn ouders. Volgens de korpsbeheerder mocht het samenscholingsverbod bij verzoeker bekend worden verondersteld en werd hij ook geacht op de hoogte te zijn van de berichten over de problemen in de wijk uit de media, stoepborden, flyers en de zichtbare inzet van de politiemedewerkers. De korpsbeheerder is in zijn reactie niet ingegaan op de vraag van de Nationale ombudsman of verzoeker gedrag vertoonde dat aanleiding gaf om hem aan te spreken in verband met het samenscholingsverbod. Dit aanspreken gebeurde volgens de korpsbeheerder uitsluitend omdat verzoeker deel uitmaakte van een grote groep jeugd die ter hoogte van het winkelcentrum stond.

Beoordeling

I. Ten aanzien van de wijze waarop verzoeker is aangesproken

3. Volgens de korpsbeheerder werd verzoeker door twee politieambtenaren vanuit het geopende raam van een surveillancewagen aangesproken als lid van een groep jeugd die zich ophield ter hoogte van het winkelcentrum aan de Koningin Wilhelminalaan. De groep werd gezien als een samenschooling en om problemen in de buurt te voorkomen werd hen preventief de mededeling gedaan dat zij niet op één plaats mochten blijven staan, maar dat zij zich moesten verwijderen en verspreiden en vooral in beweging moesten blijven. Volgens verzoeker werd daarbij het volgende geroepen: "Wegwezen hier, doorlopen en bewegen! Bewegen nu! Opzouten!" Volgens de korpsbeheerder is niet komen vast te staan wat er daadwerkelijk tegen verzoeker is gezegd.

4. Vast staat dat de groep is aangesproken vanuit het geopende raam van een surveillancewagen en dat verzoeker aanstoot nam aan hetgeen er toen (tegen hem) werd gezegd. De onafhankelijke Adviescommissie klachtbehandeling kwalificeerde de bewoordingen zoals deze volgens verzoeker tegen hem waren uitgesproken niet als beledigend, maar hooguit als 'stevig' taalgebruik. De korpsbeheerder ontkent niet dat deze

bewoordingen zijn gebruikt. Gelet hierop vindt de Nationale ombudsman het aannemelijk dat deze bewoordingen of woorden van gelijke strekking zijn geuit. Door dergelijke bewoordingen te kiezen heeft de politie onnodig geëscaleerd. Deze escalatie leidde ertoe dat verzoeker vervolgens eveneens stevige woorden gebruikte, waarna de politie hem aanhield wegens belediging van een ambtenaar in functie.

5. Het vereiste van professionaliteit houdt in dat ambtenaren met een bijzondere training of opleiding jegens burgers overeenkomstig de standaarden van hun beroepsgroep handelen. De verbalisanten wilden in verband met het samenscholingsverbod bij het winkelcentrum aan de Koningin Wilhelminalaan te Gorinchem een groep van tien (hang)jongeren daar op aanspreken. Dit werd gedaan vanuit het geopende portiersraam van een surveillancewagen. Verzoeker stond naar eigen zeggen op circa zes meter afstand van de groep en maakte er geen deel van uit. Hij heeft met die andere jongeren geen contact gehad en wil ook niet gezien worden als behorend tot die groep. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman is het niet professioneel om vanuit een geopend portierraam te proberen een groep jongeren een commando te geven. Bovendien heeft de politie in bijlage 1 ('Profiel bejegening Jeugd') van het 'Operationeel inzetplan (Haar)wijkgericht Handhaving & Toezicht' van februari 2009 (zie Achtergrond, onder 2.) zelf aangegeven dat de verbalisanten in dit soort situaties uit hun voertuig komen, zich voorstellen en de jongeren zo mogelijk een hand geven. Op die manier wordt voorkomen dat de situatie uit de hand loopt en kan de boodschap beter overkomen. In die omstandigheid had hij aan verzoeker daar naar gevraagd ook nog een toelichting kunnen geven. Nu de politieambtenaren niet volgens de eigen instructies hebben gehandeld, is er sprake van strijd met het vereiste van professionaliteit.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

II. Ten aanzien van het feit dat verzoeker pas tijdens de klachtbehandeling te horen kreeg dat hij moest doorlopen in verband met een samenscholingsverbod

6. Verzoeker werd op 17 juli 2009 door twee politieambtenaren toegesproken en gemaand om door te lopen. Verzoeker reageerde niet adequaat op dit gebod door de wijze waarop hij werd toegesproken (zie bij I.) en omdat hij - naar eigen zeggen - niet op de hoogte was van het feit dat er sprake was van een samenscholingsverbod. Dit laatste bleek volgens hem pas uit de klachtafhandelingsbrief van de korpsbeheerder. Op een daarover gestelde vraag antwoordde de korpsbeheerder dat verzoeker uit berichten in de media, stoepborden, flyers en zichtbare inzet van politiemedewerkers redelijkerwijs op de hoogte moest zijn van de verhoogde aandacht voor overlast door de politie in het betreffende gebied. Op de vraag wanneer tegen verzoeker was gezegd dat het moeten doorlopen verband hield met een samenscholingsverbod, antwoordde de korpsbeheerder dat dit gelet op het bovenstaande bij verzoeker als bekend moet worden verondersteld. Door de korpsbeheerder werd in dat verband verwezen naar het 'Operationeel inzetplan (Haar)wijkgericht Handhaving & Toezicht'. In dat plan wordt een strategie beschreven voor

de aanpak van overlast door jongeren van vooral Marokkaanse afkomst in de Haarwijk te Gorinchem omdat er in die wijk een aantal vervelende incidenten hadden plaatsgevonden. In het plan staat onder meer beschreven dat APV gerelateerde overtredingen in de Koningin Wilhelminalaan en omliggende straten niet getolereerd worden en dat er verbaliserend tegen wordt opgetreden. In bijlage 2 van het plan worden de handhavingsgronden uit de APV Gorinchem opgesomd: het samenscholingsverbod wordt niet als zodanig genoemd, wel wordt verwezen naar F060, 'Niet voldoen aan verplichting tot opvolgen ambtelijk bevel, gedaan in het kader van (dreigende) wanordelijkheden'. De korpsbeheerder heeft evenmin andere stukken gegeven waarin het samenscholingsverbod wordt genoemd, afgezien van de tekst van artikel 2:1 van de Algemene plaatselijke verordening (zie Achtergrond, onder 1.).

7. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat overheidsinstanties burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien. Volgens verzoeker zag hij voor het eerst in de klachtafhandelingsbrief van de korpsbeheerder van 25 januari 2010 staan dat hij op straat was aangesproken omdat er een samenscholingsverbod van kracht was. Verzoeker wees in dat verband ook op een artikel in Klaroen.nl van 3 februari 2009 waarin burgemeester IJssels wordt geciteerd met de opmerking dat hem een samenscholingsverbod te ver ging (zie Achtergrond, onder 3.). De korpsbeheerder is van mening dat verzoeker redelijkerwijs op de hoogte had moeten zijn van de verhoogde aandacht voor overlast door de politie in het betreffende gebied, maar hij onderbouwt zijn standpunt in onvoldoende mate omdat het samenscholingsverbod niet specifiek wordt genoemd in de door hem overlegde documentatie. In dat verband kan ook gewezen worden op het hierboven genoemde 'Profiel bejegening Jeugd' (zie Achtergrond, onder 2.) waarin staat aangegeven dat de agenten bij geconstateerde overlast op de jeugd afstappen en die jongeren het doel van hun komst uitleggen. Verzoeker wist niet waarom hij werd aangesproken. Deze onwetendheid en de wijze waarop het aanspreken gebeurde (zie hierboven onder I.) lokte een reactie bij hem uit, welke leidde tot een escalatie en vervolgens werd hij aangehouden voor belediging van een ambtenaar in functie. Hiermee heeft het regionale politiekorps Zuid-Holland-Zuid gehandeld in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

Ook in zoverre is de onderzochte gedraging niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Zuid-Holland-Zuid uit Dordrecht, is gegrond:

ten aanzien van de wijze waarop verzoeker is aangesproken, wegens schending van het vereiste van professionaliteit;

ten aanzien van het feit dat verzoeker pas tijdens de klachtbehandeling te horen kreeg dat hij was aangesproken in verband met overtreding van een samenscholingsverbod, wegens schending van het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Onderzoek

Op 15 april 2010 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer A. uit Gorinchem, met een klacht over een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Zuid-Holland-Zuid uit Dordrecht.

Op 7 september 2010 heeft verzoeker in het gezelschap van zijn vriendin op het Bureau van de Nationale ombudsman een toelichting gegeven op zijn klacht.

Vervolgens werd naar de in de klacht beschreven gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Zuid-Holland-Zuid, een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Zuid-Holland-Zuid verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tijdens het onderzoek kregen de beheerder van het regionale politiekorps Zuid-Holland-Zuid en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De reactie van verzoeker gaf aanleiding het verslag op een enkel punt aan te vullen.

De korpsbeheerder gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

INFORMATIEOVERZICHT

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Klacht van verzoeker ingediend bij de regiopolitie d.d. 23 juli 2009.

Antwoord op de klacht van de districtschef d.d. 14 september 2009.

Klacht van verzoeker ingediend bij de korpsbeheerder d.d. 8 oktober 2009.

Antwoord op de klacht van de korpsbeheerder d.d. 25 januari 2010.

Artikel van www.klaroen.nl 'Beleving in Haarwijk is nu zo anders' d.d. 3 februari 2009.

Verzoekschrift gericht aan de Nationale ombudsman d.d. 15 april 2010.

E-mail van regiopolitie d.d. 9 juni 2010 met APV-artikel.

E-mail van regiopolitie d.d. 30 juni 2010 met als bijlagen: Operationeel inzetplan (Haar)wijkgericht van februari 2009, een brief aan bewoners/ondernemers over cameratoezicht van 26 juli 2010, een concept Persbericht (09.50) van de gemeente Gorinchem (Verlenging cameratoezicht Koningin Wilhelminalaan) en de Kernboodschap Politie Zuid-Holland-Zuid (ongedateerd).

Formulier intakegesprek d.d. 7 september 2010.

Brief van de korpsbeheerder d.d. 4 november 2010 aan de Nationale ombudsman als reactie op brief start onderzoek.

Nadere reactie van verzoeker d.d. 1 december 2010.

Achtergrond

1. Algemene Plaatselijke Verordening van de Gemeente Gorinchem:

"Artikel 2:1 Samenscholing en ongeregelheden

1. Het is verboden op de weg zich samen met anderen te begeven naar of al dan niet samen met anderen deel te nemen aan een samenscholing, onnodig op te dringen of door uitdagend gedrag aanleiding te geven tot wanordelijkheden.

2. Een ieder, die op de weg aanwezig is bij enig voorval waardoor er ongeregelheden ontstaan of dreigen te ontstaan, of bij een tot toeloop van publiek aanleiding gevende gebeurtenis waardoor ongeregelheden ontstaan of dreigen te ontstaan dan wel zich bevindt in of aanwezig is bij een samenscholing, is verplicht op bevel van een ambtenaar van politie zijn weg te vervolgen of zich in de door hem aangewezen richting te verwijderen.(...)"

2. Bijlage 1 'Profiel bejegening Jeugd' van het 'Operationeel inzetplan (Haar)wijkgericht Handhaving & Toezicht' van februari 2009:

"...Het optreden op straat tegenover jeugd is gericht om het verlagen van de drempel om jeugd, al dan niet in groepsverband, aan te spreken/tegemoet te treden en zodoende aan een blijvend contact te bouwen. Er wordt gestreefd naar een eenduidige en professionele manier om in contact te komen en blijven met jeugd. Zo zijn er een aantal spelregels die in acht worden genomen. Daar waar gewenst kan enige nuance worden aangebracht:

Profiel

Er wordt eerst daadwerkelijk geconstateerd dat er overlast zowel zo veel mogelijk strafbare feiten, voordat er wordt opgetreden en/of aangesproken.

We komen uit ons voertuig of stappen van de fiets. We stellen ons altijd voor en geven zo mogelijk een hand. Onze houding is open en eerlijk zonder vooringenomenheid (neutraal en niet kijkend naar de dag van gisteren).

We leggen het doel van onze komst uit en proberen inzicht te geven in de gevoelens van de klager(s) dan wel de wettelijke basis die aan onze komst ten grondslag ligt. We geven duidelijk aan waar de (afgesproken) grenzen liggen..

We geven de jeugd gelegenheid om hun verhaal te doen, luisteren actief, tonen empathie en respect..."

3.<http://www.klaroen.nl/page/Plaastnamen/Gorinchem/Beleving-in-Haarwijk-is-nu-zo.317540.news>

'...Beleving in Haarwijk is nu zo anders'

dinsdag 3 februari 2009 11:32

GORINCHEM - Een samenscholingsverbod. Nee, dat gaat burgemeester Piet IJssels te ver. "Zo groot zijn de problemen in Haarwijk nou ook weer niet." Maar voor de gemeenteraadsleden en ook de Marokkaanse gemeenschap lijkt momenteel niets te ver te gaan als het gaat om de aanpak van een tien- of twintigtal raddraaiers die het er voor iedereen verpesten. Zes van hen zijn nu gepakt. "En het worden er meer," beloofde IJssels.

En volgens de burgemeester is nu echt de Marokkaanse gemeenschap eerst zelf aan zet. "Zij moeten een plan maken voordat er over wat dan ook gepraat kan worden. Voorzieningen hebben geen enkele zin als de gemeenschap zelf niets doet. Dat hebben we de afgelopen tien jaar wel gezien." IJssels houdt voet bij stuk.

Angst

Hij maakt zich eigenlijk meer zorgen om inwoners van de wijk die oprecht bang en ongerust zijn. "De beleving in de wijk is nu zo anders dan enkele jaren geleden. Dat moeten we niet veronachtzamen." Angst is een nog lastiger te tackelen probleem dan

lastige jeugd. Als je naar de cijfers kijkt is de Haarwijk de veiligste wijk van de stad met de minste incidenten. Alles draait om slechts een aantal veelpleeggezinnen. Probleem is dat we juridisch niets in handen hebben om te kunnen ingrijpen." Er loopt momenteel een onderzoekje. "In april hebben we de cijfers op tafel en kunnen we over de Haarwijk doorpraten," stelde IJssels in het vooruitzicht.

Spijkers met koppen

Voor de gemeenteraadsleden een wat mager resultaat voor deze eerste vergadering in het nieuwe jaar. Zij slaan nu liever spijkers met koppen. Eva Dansen (SP): "We doen enkele suggesties: Samenscholingsverbod, avondklok, gezinsvoogden, meer politie op straat enzovoorts." Pierre Schefferlie (PvdA): "De angst in de buurt is het ergste." En Cees van der Roest (CDA): "We moeten met bewoners en winkeliers gaan praten. En lobbyen in Den Haag."

2

.05214

de Nationale ombudsman